..ni 9
934
2 (1193)
-YDE KOTO
sojuuziin, 19.

Gazar byriin proletaarinar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

KB(b) Namiin Buriaad-Mongoliin Mozkom, BMSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteed ba Burprofsoveediin edər byriin oorgan

...aliis maliigi tezeeleer kangaka

..4 onii əbəsə kuriaalgiin kampaani bol tariaa tarilaanitai ton adalikan—azakuin ba ulas teriin udka ..mpaani bolko begeed, ene ziliin əbəsə kuriaalga ..zilnyydees toogiinç ba çanariinç talaar ton ondoo ..toigoos gadna ton bogoni bolzorto gyiced kegde

..ialiis maliigi əbəsə tezeeleer kangaka jabadaliin ..en byken ilerkei medeke tula, olon taban yge keke ..reg baikagyi. Zygeer, maliin too tolgoigi oloşoregte kamagiin tyryyn tezeeliin baaza baiguulka ..la bolno. Gebeç, enyynees urid manai respyybliəbəsə kuriaalgiin kambaaniigi azakuin ba ulas ..rtai geze tiimeç jikeer sanadag ygei baisan be..teni kabar ba əbeliin cagta nutag nutaguudta əbə..r dutamagdaka, enyyn deerees malni turaka, ər.. ykeke geke metiin jabadalnuud bolon mən muu ..altagaalaza, aşag olzo (Syy, maka g. m.) əkeni ..ə geke mete baisan baina.

..mongoliin Aradiin komisaarnariin soveed ba Na..om bol ene ziliin əbəsə cabçalga ba siloos daral..abçalan arilgaka, saizaruulka tukai ba enyyn tu..eriiigi emkidkeke tukai apreeli 20-nii edər onco ..gtoomzo gargaza aimaguudta taraasan baina.

..zarim aimaguudiin namiin emkinyyd bol (Agiin ..ain pleenyin) men le onco todorkoi togtoomzo ..ad, ynen deeree doodo şattiin nam ba soveediin ..bol „suusan suuriaas kolo oçoogyi" baina.

..eerees baicaakada təb gazariinç ba aimaguudiinç ..d ene edər caarsan zangaaraak baiza baina.

.. respyyblike dotoroo 15 mingan gaagaas ilyy tez.. ..yrenyydiigi tarika josotoi aad, enyyniigi tarika ..agairaza ba bolzornuudni ebdegdeze baina.

..riaalangiin Arkomaadiin main 25 nii medeegeer by ..blike dotor oroidoo 158 ga bujuu 1 proc. tarigdasan .. bol byri melekeigees aalikan melkilge bolko azai. ..e tezeeliin kyltyyrenyydiin yresenyydeer gyiced ..n bainabdi.

..urid zilnyydte əbəsəkuriaalgada muugaar beled ..alga ba kuriaalgiigi unzagairuuldag şaltagaanaas .. əbəsə nogoogi modokiruulaad orkidog, kajadag ..nabdi.

..jabadaliin jikenki kubini cagiin oroi bolson şalta ..ldog baisan begeed, ene zilde bol əbəsə kuriaal..ooni ekileed mən bolzortoni gyicedkeke .. niuur deere baina azai.

..urid zilnyydte zarim gazarta tariaa tarilga ba paar ..sunaagdadag baisanaas əbəsə cabçalga kozomdo..lnund gardag baisan begeed, ene zilde bol taril.. kagalalgiin kampaaninuud bol əbəsə cabçalgiigi ..yi azai.

..aikada juun keregteib gekede gagcal emkidkelgiin .. keregtei.

..la, ene geşeer somon byride əbəsə kuriaalgiin tə..e, kolkooznig byriiin, əmçeten byriiin mederem ..ke keregtei ba mən cabçaka gazarnuudaa brigaa ..kubaaka bolon edeneriin yiledberiiin təsəbiigi on ..igoor zakiooz'o əkə keregtei.

..e cag darui əbəsə kuriaalgiin maşiina zebsegyydii ..rigaada bykende tuşaaza əkə. Enyynii kazuugaar ..amagaalka jabadaliigi emkidkeke, modo çuluugiini ..a, ceberkeke geke metiin kədelmeri jabuulka.

..uuca, nuga g.m.) gazarta, ilangujaa cabçalangiin ..ga aimaguud (Tynken, Kabaansk g.m) bol cabça .. kenzelyyleed, zunii kojordoki kagasta dakin cab ..bol.

..r cabçakiin kazuugaar garaar cabçalga tuiliin çuka .. juub gekede zarim cabçalan bol ton saikan, na..etei əbesetei aad, maşiiniin jabaka argagyi şugui, ..o doşotoi gazarta baidag azai.

..riaalangiin Arkomaad, kamagiin tyryyn kədəə aza ..yydeer kangaka zurgaan bol (Selkozsnaab) bykii ..buulganuudiigi abça, nutaguudta əbəsə kuriaalgiin ..d, zapaas keregselnyyd, kazuur, alka, dyşe geke ..gi ba busaç keregselnyydiigi gargaka josotoi. ..kuriaalgiin kampaanida MSS nyyd bol tuskai yyr ..y, beledkeliin kədelmeriigi zişeeteer emkidkeze ..ngergeke josotoi.

..ezeeligi nege zil dotor malda kyrekeer abakaas ..enkelelgiin foondo baiguulka josotoibdi. Juub ge..ariin yjede cagiin ularil cag yrgelze kubilaza, ca..n (ilangujaa Agiin aimag) geke metiin ba busaç .. uçaruud tokiooldozo bolno şuu.

..kuriaalgiin kampaanida kolkoozniguudiin kubiin ..malnuudiigi martaka kereggyi begeed, kolkoozni..ene zilde nileen olon maltai bolson baika tula, by ..iguud ba kolkooziin pravleeninuud bolon nam ..kminyyd bol ene kubiiin medeliin malnuudiigi ..leer kangaka kemzee abalcaka ujalgatai.

.. maliigi tezeeleer kangaka keregiigi gagcal gaza..anuudta naidaad baingyi, bykii nam ba soveediin em.. ..ra abça, amzaltataigaar gyicedkeke josotoi.

Kizaariin Gyicedkeke Komiteediin ba BK(b) Namiin Kizaariin Komiteediin TOGTOOL

Ulasta əbəsə tuşaalgiin təsəbiigi ba 1934-35 ondo sovkooz kolkooz, kolkoozniguudiin ba əmçiin azaltanii maliigi əbəsə turaazaar dutamag ygei kangakiin tula Zyyn Sibiiriin kizaariin gyicedkomiin ba BK(b) Namiin kizkomiin togtookoni:

1. Əbəsə cabçalgiin təsəbiigi 1934 ondo 2,781 mingan gaagiin kemzeegeer batalka, enyynees kolkooz,on—tariaaçanii seegterte 2,371 mingan gaa, Narkomsovkooziin sovkoozuudta 300 mingan gaa ba bişe sovkoozuudta 110 mingan gaa, Kizaar dotorki MSS-te əbəsə cabçalgiin təsəbiigi 357,500 gaagaar togtooko enyynees BMASSR-te 233,500 gaa, Çitiin mozodo—124,000 gaa,

2. Namkomsovkooziin sovkoo zuudiin treestenyydte əbəsə cabçalgiin təsəbiigi batalkani:

Skotovoodtreestede-200 mingan gaa.

Ovsovoodtreestede—75 mingan gaa.

Cvinovoodtreestede—10 mingan gaa,

Zernotreestede—15 mingan gaa.

Əbəsə cabçalgiin təsəbiigi ba bykii kuriaaza abasan əbəsiigi sovkooz bykende kyrgekiigi treestenyydiin direegternuudiigi ujal galka.

3. Rajoonuudiin gyicedkomuudiigi, BK(b) Namiin raikomuudiigi, sovkooziin ba MTS diin direegternuudiigi ba ulas teriin keltesiin naçaalniguudiigi ujalgalkani:

a) əbəsə cabçalgiin təsəbte daalgabariigi ene geseer somon ba kolkoozuud bykende kyrgeke gadna edenii dotorki yiledberiin brigaada, feerme ba sovkooziin salbari bykende kyrgeke;

b) Ijyyniin 20 do əbəsə kuriaalgiin maşiinin ba cabçaka zebsegyydiin zasabariigi dyrgeke.

c) Ijyyliin 15-aas 25 kyrter maşiina zebsegiin əbəsə cabçalgada bələn baisaniigi çalgaka.

4, Kuriaasan əbəsiigi sain çanartai bolgokiin tula rajoonuudiin gyicedkom raikom MTS ba MSS-iin direegteryydiigi ba ulas teriin keltesiin naçaalni guudiigi ujalgalkani: əbəsə cabçalgiigi əbəsə—nogoonii cecegleke yjeer ekilke, gadna jike talmai caçalantai kolkoozuudta ba sovkooz 5 6 edər əbəsə—nogoonii cecegleges urid əbəsə cabçalgiigi ekilyylke.

5. Əbəsə kuriaalgiin ba əbəsə somololgiigi Kizaariin baruun aimaguudta 15-20 edər ba Zyyn aimaguudta 20—25 ederte cem gyiced keke.

Kizaar dotor əbəsə kurlaalgiigi cem Ijyyliin 20—oos kozomdolgyi kizaariin baruun tala gyicedkeke ba ijyyliin 20—25 da Çitiin mozo ba BMASSR jaabalç gyicedkeke josotoi.

Bykii abasan əbəsiigi syri bolgo zo əbəsenii katasaar somolkiigi ujalgalka, gadna əbəsə kataalgiin ba şomoloigiin koorondo tasaldal gargakagyi.

6. Kerbee kolkooznuudiin cab çalangiin gazaraar kangagdaagyi bol aimagiin gyicedkomiin ba aı komiin togtooloor ulasiin gazariin medelde baisan emkinyydiin ba sovkooziin bariigiin foondodo too logdoson cabçalangiin gazariigi kolkooznuudiin keregleklgi əkə.

Ene zilde keregdekegyi ilyy cabçalanii gazartai, odoo azallaza baigaa sovkoozuudta ijyyniin 15-aas kozomdolgyi nege cabçalgada teleese yyegeer kolkooznuudiin kereglekiigi əkə

Kolkoozuudiin pravleeni ed n byriin byridkel ganca brigaadi kuriaasan əbəsə bişe, kuriaalgii çanarta sain byridkel emkidkeze enyynde çanariin inspeegciigi ka baduulka.

Əbəsə kuriaalgiigi erte, sainaar dyyrgesen brigaada ba kolkoozni guud azalta ederteə 10-20 proc. muu çanartaigaar unzagairaza dyyrgesen brigaadaas ba kolkoozniguudaas jikei abkiigi togtooko.

Kizgyicedkoomiin tyryylegçe J. Pekoomov

BK(b) namiin Kizkoomiin sekretar N. Raaznmov

SOVEED KOLBOON DOTOR

Pooliusiin dalain baatarliguudiin temecelees

Moskvaa, 4 (TASS). Soveediin zasag bol Arktiikiin baatarliguudiigi arçalka gaikaltai kedelmeriee dyyrgeze baina, Koito dalain zamiin tulada baatarligaar temecegçed bol ykeliin ajuulta sabaraas multa tatagdan abaad, ulasiin niislel-Moskvaa kotodo oçozo jabana. „Smoolinsk" parokood deere jabasan Çiliyyskintən bol ijyyniin 6 7 nii kireer Vladivostoogto jirene. Nək. Şmiidt bol nək. Uşakoovtoi kamta gurban konogoos Moskvaada jireke Erkimyydiin buçaza jireke cagta baatarlig liootçiguud bol arçalza abasan Çiliyyskintenteigəe kamta, socialis oron nutagiin zyrke-Moskvaada bucaka zamda—jabasaza baikadani, dakin şineer soveed bolboonii dunduur agui jike ergen dolgilgoor cengelelgiin gynzegii bodol urgaka baina. soc. meriicee ba udaarnigçalgiin şine dolgin yzegdene. Yneker prolitaari josoor eeriin oron nutagiin erkim kynyydiigi ugtakiin tula beleseze baigdana. Ajuulgata Arktiikiin melisenii dunda 3 sara kakadiin caadtai bolson tus baatarlig temeceenii dyngyyd dakin şineer byridkegdene.

„Praavda" ba „Izveesti" sonnuud bol baatarlig temeceenii zarim dyngyydiigi byridkesen „Çiliyyskin" deereki ekspediciin kedelerilegçed nək. Şmiidte ba Kopuusov gegçediin jariaagi karuulna.

Nəker Kopuusoviin jarikani:

—Kojor sariin kugacaa dotor melisen deere baisan bykilgeedakin dabtaka bol odoo kurcaar sanagdana. Gebeç tere yjede bi bol ceke ajuulta ucariin tulaza jireed baibaç əəsediigee kocoroon ygei abarza çadazai.... „Çiliyyskiniigi" melisen kabçaad, parokood dosolood, boorto kakinaad temer kakir çangaar zinkinçen. Şmidte kadaa avaariin zapaasiigi beledkeke jabadaliigi tyrgedkekiin zakirza. ekspediciin bykii kabaadagçadiigi kezeede belen bailgaba. Çanga salkiin bordoso bolbo

Fevraaliin 13 do.... Parokoo diin dotor ajuulta melisenii kədelze baisani duuldaza baiba. Kyn bygede bairanuudtaa gyildeze orobo.

Dulaanaar kubcalaad, bygedeeree deere garka!

Yzegdeegyi çanga cokico garba. Bykii juuma dosolbo, kojordoki dugşalgadaa byri ajuultaigaar medegdebe. Negedeki triyymees maşiiniin salabari kyrter zyyn talani delbercelei.... Boortodo aguu jike nyken karagdaza baiba, tereegyyrni kynyyd ceke melisen deere garba.... Parokoodiin ebderse baikiigi karakada kecyy baigaasan....

Ecesiin ba norozo zoloson kynyyd zabarta şuu, şuurgandaşuu, zaakanç kədelmeriee zogscoogyi yrgelzelze baiba.... Usanii nemeze baikadaa parokoodiin kaşuu talani dooroo orzo syyl talani deere ergegdeed baiba....

„Çeliyyskin" karagdakaa bolibo Udaatainii kojor sariin dotor—melisen, zabar, şuurga. Dabkacasan melisenii zygees yrgelze ailgalta. syrdyylelte manda yzegdebe berkeşeeltei baiba. Çiliyyskinteni ene cagiin baidaliin tukai

nək. Şmiidte əəriingəə „zveesti" roniindo keblegdesen jariaa dotosoo ton todoor kelne:

—Melisən laagiriin sereete baidliigi şenindee zyydelne ygei juuçi? geze Ameerikiin zurnaliistnar nadaas asuusan baigaa, zygeer kelke uçar bol, manai baisan laagiriin baidal namda kadaa zyydendeç, sergeçe baikadam sereete yzegdel geze sanagdakagyi baina. Manai jabadalda bykii kabaadagçad bol azaliin cengelig gazar geeçe geze bodoko geze bi nadanam. Genetiin ajuul ba baigaaliin kycen bideniigi butargaza çadasangyi ba manai suuriin bol josotoi Soveediin baidalaar aza suusan tula cengelig kykiyyn tere juuma. Ekspediciigi tolgoilzo jabasan nadada kaişan geze melisen deere kynyydiin urgaza debşeze baisaniigi karakada cengelig kykiyy baigdasan.... „Çiliyyskinii" usanda şengeçood, melisen deere garaad baisan ajuultai cagta ekenernyyd eregteinertei adali kedelmerilze baiba.... Çiliyyskintenii gaikaltai tolguur bii bolbo. Arai kiize arilgasan aerdroomii manai əbkede keregtei talmai edər byri baga bolzoç, kedelmeriiin berkeşeel yrgelzeç jikedezeç baibal bide ajuulgyi bolongyi dakin şineer arilgaasamdi.

Çiliyyskinten bol əesenii kilsen aerdroom deere jamar jike bajarlaltaigaar ba çen zorigtoigoor aeroplaanuudiigi ugtaza abça baisaniigi karaka josotoi baina....

Nək. Şmiidte ba nək. Kapuusov gegçed tyrgeer arçalagdan abtaka bezebdi geze dyyren naidamzatai baisaniigaa negen sanalaar medyylne.

Bide bol Şmiidiin laagirta oron nutagiin kyce bol bideniigi Soveediin gazarta bucaaka beze geze sanaza suugaasamdi. 20 komunistnar manai kolegtiiv baisan. Kazailgyi, çin şiidkeberite zorigoor baigaasamdi. Gazar deereç bol, laagirtaça bol komuniistnar avangaard bolon baiba. Kecyy berke cag ba ədernyydte jaaza laagiriin komunistnar bol emkidkegçe kyçe bolzo, Çiliyyskintenii jike otriaadta salarka, tuurka uçarnuudta temeceze, jaaza namiin goliigi tolron manai oron nutagiin erkimiin erkim kynyyd beləglesenigi ekspediciin namgyi ilersen ba odoo namda orkiigi kysene. „Bolşoviig namiin kyce jike baindaa—geze nək. Kopuusov dyyrgene"

BK(b) namaar ketelegdeze baisan manai oron bol şine ilalta ba amzaltiin zamaar urigşaa dabşaa dabşaza jabana. Tereenii urida getelegdeşegyi elegsen şandaragdaza baina. Tereeniii urida strastosfeere gedeg tasa otologdozo baina. Terenii kycenii uriidaas temeceze çadangyi ajuumşagta Arktiikiin melisen gedergee cukarina. Ene şuu medeetei. Ujuun belig tegelder, prolitaariin kubiskaliin strateeg, byke delekeiin azalçan aradiin terel ba inag nəker Staalinii udaridaza jabasan Leeniinii nam bolbol dilden buligdaka uçariigi yzedeg ygei.

Buriaad Mongol respyyblike dotoroo paariin kagalalgiin jabaca tukai ijyyniin 5 nii medee.

Aimaguud	təsəb geegte reer	gyicedkel geegreer	gyicedkel % oor
Agiin . .	8300	1765	21,2
Alairiin .	31700	6144	19,3
Bargazanii	8830	2664	30.5
Bookonii .	22000	620	0,28
D-Ydiin .	9100	479	5,2
Jaruuniin	5370	215	4,0
Zakaamin	6200	455	7,3
Kabaansk	15500	5296	34,1
Kiaagtiin	29560	6065	20,5
M-Şibiirin	26100	5500	21,4
Selengiin	31100	7709	24,7
Tarbagatai	25000	6487	25,9
Tynkenii	11400	4036	35,4
Koriiin .	18600	1373	7,9
E Bulgad	19600	17461	72,3
K-Baigal	540	—	—
Bauntiin	360	—	—
Kamta	268250	66262	24,7

Enyyn dotoroo:

1. Kolkooziin seegter—28,3 proc.
a) MTS-iin gazaa baigaa kolkooznuud—33,6 proc.
b) MTS iin gazaa baigaa kolkooznuud 25 proc.
2) Əmçiin seegter—4,9 proc.
3) Emkinyyd—3,4 proc.

Tarilga soveed kolboonii dotor

Moskvaa, 5 (TASS). Ijyyniin 1—do Zyyn—Sibiiriin kizaar kabariin tarilgiin təsəbiigi gyicedkebe. Tarilga bol engərsen ziliinkide orobol 40 konog urida dyyrgegde be, ton bogonikon cag dotor engergegdebe. Şinilce bol 676 mingan ga tarigdaba, kubiiin talaar 107 proceente bolbo. Buriaad-Mongoliin ASSR bol oroosoto tariaanii tarilgiigi 103 kubi gyicedkebe. Tariiga yrgelzelze baina. Təsəbees gadna bykiidee 70 minga geegter tarigdana. Saraatovsk kizaariin bol şoviiguud bol jike ilaltai baina.

Ijyyniin 2—iin edər kabariin tarilgiin təsəb 100,3 proceente gyicedkegdebe. Əngersən ziliin 77 kono giin orondo ene zil 38 konog do tor dyyrgebe. Olon sovkooz, kolkooz MTS rajoon ba kotonuud tarilgaa təsəbees ilyybçeleze baina. Tataarda ijyyniin 1—de 2032 mingan ga ba 101,8 proceente kabariin ga tarilgiigi gyicedkegdebe. Kolkoozniguud ba əmçiin azaltan bol təsəbees ilyybçelen 52 mingan ga tariba. Baruun Sibiir bol şiniice tarika təsəbee 101 proceente dyyrgebe. Tarilgiin çanar bol əngersen ziliinkide orobol byri sain baina Tarilgiin təsəbiigi bykiidene 33 rajoon dyyrgebe, tede bol bygdeeree təsəbees ilyybçeln tariza baina. Əngersen zilde egeel ko zomdozo jabasan Bogotoolisk ra joon bol odoo təsəbee 116 proceente gyicedkeed baina.

Teelimaniigi çeleolkiin tula negedemel froonto

Moskvaa, 5 (TASS). Teelimaniigi arçalkiin tula negedemel froonto doro jabaza urisan Fraanciin social—demokraadiin kedelmerigçende Fraanciin TK uriaal tolilobo. Udaal dotorni iigeze kelegdene.

Teeliman bol—ton jike ajuulta baidalda baina. Negedemel froonto komunis, socialis, namgyi kedelmerigçen niitiin bosolgo yildebel şunakai aluufçaniigi gedergeni cukariuulna. Bide bol enyyniigi Dimiitroviin tula temeceze baikada oloson bainabdi. Negeç minuuta osolduulza bolkogyi. Teelimaniigi ba tyynii nekedigi arçalkiin tula faşiistnariigi esergyycesen temeceliin negedemel froonto baiguulkiin tula urigşaa dabşaja!

Zyg bykenees

Kabaarovsk, 5 (TASS). Ijyyniin 2—iin ydeşelen parokood „Smoolinsk, bolbol Kyriilisk giraalidaar dundaki oltiroguudaas engerbe. Lapeeruza proliizda dytelze Saka liin urida zygiin uridtai baina.

* *
*

Rigaa, 5 (TASS). Ijyyniin 1 ee ekilze Laatvida gadaagiin baraals zeekedee zeeze jabasan baraang yne ba toogi ilgan todoruulan zo kloozo baidag tuskai komisiiiii eşetelegeet zeeke.

* *
*

Təsəbəəsəə 1364 ga ilyy tariba

(Manai tuskai biçegçes) Selengiin aimag dotor kabariin tarilgiin jabaca ijyyniin 1-nii me deegeer 45588 ga. tariza, təsəbee 103 proc, dyyrgebe.

Enyynees MTS-iin karijaata ko lkoozniud 103 proc, M TS te kaba akagyi kolkooznuud 105,5 proc, əmç aitan 76 proc, niitiin emkinyyd 79 proc, dyyrgesen baina.

Enyynees gadnat əsebte oroogyi Borgoin sovkooz 1492 gaa. Zoost aanca 573 gaa tarisan baina.

Əmçiin azaltan bol buzagaigaar geegdebe begeed ilangaja kamag iin syyide çiregdeze, koşo tataza jabagçad Orongiin əmçe 50 proc, Zargalantiin 35 proc, Zagastai 68 proc, Nojokon 35 proc, ba ziltyy rinii 50 proc edener bolno.

Naranii Doodo toriiin, Burgaltiin S-Selengiin ba Orongiin somonii niitiin emkinyyd tarilgada buzag aigaar geegdeze, ko şo tataba

Deede Toriiin kolkooniguud əm çedee 10 ga, Burgaltiin kolkoozn iguud 41 ga. Gegeetiin kolkooni guud 38 ba Tamçiin 16 ga iərə. giin kolkooznuud 9 ga. kamta 114 ga tarisan baina.

Tus aimagta 2000 ga. nemelte təsəb egtesen baika begeed eny ynii 1364 ga. odoo tarigdad, caa nani 646 ga. yldeed baina.

Yldeed baisan 649 ga.-gi oiriin ederyydte tariza dyyrgeke ba em çiin azaltaniigi kurdadkaza, tarilg in təsəbiigi zaabol dyyrgyyike ene ederiin daiç l ul zorilgo baina.

S. Gan.

..iin kolkooznig—udaarniguudiin kural

..daarniguud, faabrike zavoodiin kedelmerigçed bolon kara.. urkainuud, kolkooziin ilaltiin kuralda beledegti.. ..-udaarniguudiin kural dooro durasagdasan edernyy.. ..uulgar bolkoni:

..yde	ijyyniin	20 do
..-Ydede	ijyyniin	25 de
..e	ijyyniin	26 da
..ojaarskada	ijyyniin	5 da

Odoo ziliin suralcaliigi sainaar dyyrgeed 34-35 onii suralcaliin ziliigi erkim beledkelteigeer …

Nojokonii ŞKM iin suralcaliin ziliin dөngyydees

(Manai tuskai biçegçees)

Selengiin aimagiin ton zyyn uri da zakiin Nojokonii somon bol uridaas koişo ylemze karankui suusan begeed, soveed zasagiin togtosnoos koişo tedeniigi ba tede nii yre kyykedigi bolboruulka tu kai onco sanal tabigdaza, ekin surguulinuudiigi togtoosoor jiresen ba syyliin zilyydte men somon deere 7 ziliin surguuli baiguulag dasan baigaa.

Tus surguuli bol өngersen 32—33 onii suralcaliin zilde aikabta olon yndesen dutamaguudtai ba suralcaliin çanariin talaar nen doo guur baisan, ene dutagdaliigi ka raada abça, 33—34 onii suralcaliin zilde BK(b) Namiin tөb komitee diin ekin ba dunda surguulinuu diin tukai gargasan tyykede tog tooliin yndeseer yndesen dutamag zyilyydee usadkakiin ba suralca liin çanariigi deeşelyylkiin teleө temeceze orosonii yreer nileed ku bilaltanuudtai baisan bolboç olon yjede suralcaliin froonto deere erigdeze baisan erilgenyydi'gi ko lo kangaza çadaagyi gebel zokino.

jabuulsanii teleө tus surguuliigi 3 tolgoi zaluu malaar şagnasan baina.

Surguuliin zygees kolkoozuudta namiin kizaariin ba moziin kon pereencenuudiin dyngyyd bolon XVII kuraliin togtooluudtai tanil çuulkiin uçaraa 20 dakin iledke lyydiigi kolkocz brigaada ba em çiin azaltanii dunda tabigdasan baina,

Kolkoozuudta 21 keseg noomir kaniin sonin biçeg suragçadiin kyceer gargagdasan ba kara ulaan sambar uriaa loozonuudiigi emkid kegdes n baigaa.

Surgagçanariin kolɛgtiivlin ky ceer sojoliin ceregçyydiin 10 ko nogiin kyyrce neeze, 10 likbidaa tornuudiigi beledken gargaza kol koozuudta jike nasatanii surguu linuudiigi emkidkesen azai.

IV Profkolegtiivin geşyydiin dundaki kөdөlmөriin talaar

Bagşanariin ulas teriin medere liigi deeşelyylkiin uçaraa namiin 17 dugaar kuraliin togtooluutai tanilcaza, kerzerge oilgozo abasa nii şalgalta egesenii yre cegnelte bol: 4 kyn ton sain 2 kyn sain ba 2 kyn kangaltatai geze abtasan azai.

Profsojuuziin geşyydiin eөse dlingөө ujalgiigi dyyrgedegnii 93 proc. bolno.

„Zyyn Sibiiriin gegeerel" geze gaariin ongoco byteeke jabadal: a 55 tөkerig juu ali 9 proc. dyyr deke josotoi toogoosoo ilyybçelen guuluulzai.

kojordugaar tabanziliin (kojor doki tabilga nege-nege sarliin sa lingaar kamta 2155 tөkerigөөr zakisan baina.

V Suralcaliin şine zilde beledkeliin talaar

Jirke 1934-35 oniisuralcaliin zil de keregledeke 600 kyyb meeter tyliee belen bolgogdoson surguu liin barilga ba zasabarida kereg legdeke 96 birovno otologdoson baina. Surguuliin kabaatai rajoon dotorki 7oos 14 kyrtelki nasata nii medee abtasan ba kojordugaar konceenterte şineer surguulida ab taka kyykediin medee gyiced ab tazai. şine ziliin beledkel deere dutuu zyilyyd olon baika tula tedeniigi surguuliigi erkilegçe nөker Şadaarov bol suralcaliin ekilkees urid belen bolgoko ujal gatai baina.

S. Ganzuuriin

I Suralcal, kөdөlmөriin talaar

Odoo 1933—34 onii suralcaliin zilde surguuliingaa programmiigi 93 proceente dyyrgesen baina. Suragçadnii keçeeldee 80 kubi amzaza jabasan baina. Byke surag çadiin 27 proceenteni udaarniguud bolzo garsan ba surguuliaas tasar ka jabadal 18 proceente bolson baina şuu.

II. Surguuliin azaliin talaar

1933-34 önii suralcaliin ziliin ekilke baikada nege kөdөlmөriçe moritoi baisanaa suralcaliin ziliin eceste 2 kөdөlmөriin moritoi bolzoi. 4 tologoi tomo ykertei 10 tolgoi koni ba jamaadtai ba 6 tolgoi gakainuudtai baina. Şine tөl 4 tolgoi abasan, kamta 26 tol goi maltai bolzoi.

Gazar tariaalangiin azaliin ta laar karaza yzebel: Өngөrөgçө zi linkiees 4 dakin ilyy tariiga kii sen baina. 1933 3 onii suralcaliin zilde oroidoo 5 gaa. tariiga kiisen aad, odoo 34 onii kabar jarica 10 gaa, şiniice 3 gaa, gariiç 2 gaa prooso 5 gaa, kamta oroosoto ta riiga 20 gaa, ba ogoroodiin taril ga 1,5 gaa tarisan baina.

III. Surguuliin niitede tusatai kөdөlmөriin talaar

Өngөrөgçө namar өbesө tariaa nii kuriaalgiin yjede somonii jike ken kolkooz bolko „Vorosiiloviin" neremzete kolkoozdo sojol bol bosoroliin kөdөlmөriigi amzaltatai

Zişeete surguuliin eriltiigi kangana ygei

Selenge. Өber zөөkөin somonii zişeete surguuli bol 1933-4 onii suralcaliin ziligi jamaraar өngөr gөseniigi tobçolobol: negete aima giin ekin surguulinuudiin ziseete surguuli baisan tula bişe surgu linuudaas yle medeg deere baisan bolboç өөrөө eiltede gyiced kyree gyi nileeken dutamag baina.

Suralcaliingaa programmiin ma tiriaaliigi niite deeree 90,5% dyyr gebe. Suralcaliin amzalta 90,6% suragçadiin keçeeldee kandasani 94,4% bolbo. Men eesediingөө ujalga ba socialiis meriiceenii kelceegi 83,5% gyicedkesen baina. Byke suragçadiin 40%-ni udaar niguud bolson. Surguuliaas ta sarka jabadal ajaar 18 proc. bol son baina.

Ene bykii ziliin dyngyydees abaad karakada dutuu zyilyyd olon karagdana beze.

Suralcaliin 36 udaarnig suragçad Graamotaar şagnagdasan ba 15 udaarniguud kubçasaar şagnagda san baina.

Ton erkim udaarniguud gebel: Cebegiin Sodnom, Andariin N, Dorziin Nimbuu. Cebegiin Jişe Dorziin Dugar ba Mөnkiin D. geçged bolno.

Suralcaliin şine zilde beledkel ton dutuu surguuliin kabaatai rajoon dotorki surguuliin nasanii kykykediin medee gyiced abtaagyi, 400 kyyb meeter tyliee beledkeke tөsөbtөi aad, oroidoo 55 proc. be len bolson baina.

Tus surguuli bol odoo kabar 5 ga. tariiga kiisen baina, Basa 1 mori, 2 gakai 2 yker. 10 ni-ja maa ba 11 takiaa iime maltai azai.

Deere dursagdasan jabuulalga ba zişee yzyyleke jabadalnuudiin kөdөlmөri deerees abaad yzekede tus surguuli bol ziseete surguuliin eriltiigi kangaza çadana ygei.

S.Gan.

Surguuliin suralcaliin kabariin şalgaltiigi sain өngөrcөzө baina

Koriin arban ziliin zişee karuu lagça surguuli bol surgagçadaar sain kangagdasan ba jikenki sur gagçadni deede surguulitan ba kөdөlmөrilsөn cagaarani abaad yzeke bol 10 20 zilde surgagçila kөdөlmөrilde jabasan dyrşeltөenyyd baika. Zygeer gagca nege dunda ba doodo surguuli ton 3 4 ziliin surgagçiin dyrşeltei begeed, dee seni şilzyylelgiin josoor kөdөlmө rilzө baina.

Tiin өngөrөgçө өgөl bolosоn gal ajuuliin zyyleer kedii jike ta saldaltai bolsonç baibal odoo kabariin suralcaliin şalgaltada jire kedee ton sain beledkeltei ba tere kyy urida baisan tasaldalaa usad kaza çadasan baina. Ilerkeileke bolbol: gurbadugaar çetvieertide geegdesen programajaa dөrbө de gөөr çetveertide byriin dyyrgesen baina. gadaa main syyliin medee geer suralcaliin şalgalta 96 pro ceente kangaltatai jabaza baisan ba erkim tasagni gekede naima dani tasag 100 proceente sain kan galtatai jabaza baisan baina.

Suralcaliin ziliigi amzaltatai dyyr…

Selenge. Jөrөөgiin somonii yr miin ekin şatiin surguuliigi daag ça nөk. Çimediintei jarildaan). Nөkөr Çimediin jarisani: Uul sur guuliin 1933-34 onii suralcal bol, sentiaabriin 5-aas ekileed odoo ijyyniiin 1-de suralcaliin ziliigi dyyrgebe.

33-34 onii suralcaliin zilde 92 sur alcalcaka josotoi, kyykees baisan begeed, tyynees 87 juu zөbkөn 93 5% iigi elsyylsen baina. Sural caliin programmiigi 204 keçeelte edөr bujuu 100 proceente dyyrge sen baigaa.

Keçeeldee 83,6 proceente kan dasan baina. Suragçadiin 81 pro ceente-geni deeseni gargagdasan 11 proceente-ni jireke zil namar surguuliin ekilekede şalgaltada oroko ba 8 proceente gargagda san baina.

Men suralcaliin yjede 3 dakin udaarnig suragçadta şagnal egө sen bainabdi. Kabariin tariligiin yjede brigaadiin dunda kөdөlmө ri jabuulza, 4 dakin kaniin sonin gargasan ba 2 dakin naada tabi san baina. Manai suragçadiin dun da 10 komsomool, 50 piooneer 20 oglibariaad baika jum Өngөrөsөn namar talka kuriaalgiin yjede zo naalno staanciin d… bolbosoroliin ba bişe dөni tusalasanaas 2 … nagdasan bainabdi.

Jireke ziliin suralc… gebel: Jireke zilde 54… tyliee keregledeke b… nee odoo otolozo dy… na. Men eldeb zasab… paartanuud ba bişe … sabariluulkiin tula zo… ciin direegcede eg… Jireke ziliin surguul… liin beledkelyydiigi a… dyyrgene geze nөk. …na.

Jөm Ce…

Gabşagalçuudiin kuralda, Onon Tyngyyciin gegeerelii… mөriçөd onco kubilalta kiike josotoi

Aga. Onon kuuşuun odotor kam ta 7 ekin şatii surguulitai, enyynii 4—ni oros suraguuli bөgөөd, surg çadni kamta 378 kyyked suralcaza ba na

Өngөrөgçө zilde Ongosoonii so mondo 3—4 deki tasaguudiigi dy yrgez garasan, 10 gaian kyykedy yd, ene zilde jmarç surguulida jat al ygei azal kiize baina.

Iime baikada somonii emkiner, kuşuunii gegeereliin tasag ba ai magiin gegeereliin tasagç jamarç kemzee abça tus kyykedigi surgu uelida jabuulkiigi oroldol ygei bai kani tuiliin ziqşyyritei jabadal mөn

Ongosoon ba Tabalziin somondo unşalgiin geriigi daagça ygei baina. Iimees gegeerel bolbosoroliin kөdөlmөri buzagai sula jabaza baika dөgөөd, aimagiin gegeereliin tasag sanalaa tabdag ygei baina.

Gadna mөnөө zunii kyykediin beje makabuudaa saizaruulkiin kө dөlmөride gegeereliin tasag ba ky ykediin tobçoonii zygees jamarç tusalamza yzyyldeg… „teedee argaa olo… tiiv ketelberi egenө…

Tus kuşuunii sojol… kөdөlmөriigi ziseeteu s… gegeereliin kaadarnuu… çukala ba gabşagalçuu… onco kubilalta kiike. … ycin gegeereliin ked… ene edөriin zoriilgo …

NAMDAGII…

Kojor kelen deere suralcaliigi jabuulkiigi kyseze bai…

Deede Ydө. BK(b) Namiin moa koomiin dөrgede neegdesen na miin surtal nebtergegçediigi be ledkeke sarliin tөr surguulida 30 suragçad cuglaza, main 5 aas ekil ke josotoi baisan begeed, ijyyniin 1 de zөbkөn 13 kyn cuglaza sur guuliaa ekilbe.

Ene kyyrce bol 34-35 onii na miin suralcaliin ziliin kaadarnuu diigi beledkeke ton çukala surguu li baisan bөgөөd, enyynde aima giin namiin komiteedүүd bol, cag daruldani, kyniigi ilgeke jabada liigi kariuucalgatalgaar cegneze abaagyi uçaraas, araikan 13 14 kyn cuglazai.

Mөnөө baisan 13 suragçadiin 4 iin oros 9 iin Buriaad bөgөөd, jikenkioi oros kele baga medeke ba zarimni ogto meke ygei baika jum. Surgagçad bol, Buriaaduud bolboç, cem oros kelen deere sur gana. Gadna oros kele zaaka programaani suragçadiin oilgom zoos tarasan oçozo ceke „gramaa tika zaaza ekilsen ba yzeke ca giin miin 45 cag baika jum. Ene janzaaraa bol, suragçad juuç oll gozo abka ygei bolno.

Iimees uul suralcaliin tukai mөa komiin zygees zokiko kemzee abça, suralcaliigi kojor kelen deer jabuulka ba oros kele raamigi suragçadiin dytelyylen tabiuulza nemekiigi kyseze bai…

Suragça…

Jike orosiin şoviniis gargagçadtai kairagyi t… ceze katuu kөmzee aba…

Angi ygei socialiis bөlgөm bai guulkiin uçaraa kojordugaar ta ban ziliin tөsөbiigi bejelyyleze baika yjede, angiin baisan guud ba tedenii dagagçad butaragdabaç ylegdelyydni bii kycee gargaza manai jikeken baiguulaltada koro kiikiin tөlөө jamar negen deөeer temecedөg baina. Koriin aimagiin leespromkoozo direegter Kazazaa jeb S.S. ba orologço Laarikin P.G gegçed bol jike orosiin şoviniis yzeliigi niuucaar gargaza baina. Ilegelekiin uçaraa keden barimta nuudiigi biçebel: Men leesprom kooziin dergedeki bykgaaltirnuu diin udaridalga-zaabari dooro ke dөlmөrilөzө baisan nigtalan bodo gço, anka ygeitei çadaltai baisan Buriaad Eregzen Garmiin gegçiigi 1933 onii dikaabariin 27 nii pri kaazaar kezengiin modobeledkeliin tasagta bejee daasan nigtalan bo dogço bolgon tomilobo. Zygeer Garmiin bol negedeki ynekeeree uuşkanii kanlaadatai өbeçөn dee rees ajmagiin tөb argalamziin oro noos kolodoko arga ygei ba kojor doki bejee daaza kөdөlmөrileke çadabari ygei bi gesen baika juum.

Dursagdasan kөndөtөi şaltagaa nuudiigini tool ygei Kazazaajev ba Laaikin kojor 1934 onii janvaa ri 17 nii prikaazaar „tomilogson azalaas arcasan, zuramgyi kyn" geze Garmiin gegçiigi albanaas ogtolon gargaka, amaralta ba tusa lamza egelgyi keregiigi syydtө kөmzee abkuulakiin tөlөө egөnө gebe.

Enyynii syyleer Garmiin bol өөriin arcaltiigi kөndөtөi deere tooloro yiledberiçenii ebleliin aima giin soveedte kereg barisan. Tiin tere aimagiin soveediin priziidiyym Garmiin gegçiin kereggigi narinaa yzeze dursagsan şaltagaanuudiigi kөndөtөi deere olozoi. Gadna Eregzen Garmiin gegçiigi albandani gedөrge abka ba kөdөlmөrilөөs gar gagdasanii uçaraar azal ygei jaba san cagiin saliniigi byriin tөlөke geze Leespromkoozo duridkaba. Ene togtooliin tukai tus leespro mkoozo yiledberiçenii ebleliin geşyydiin cuglaan deere asuudal tabikada, nөker Kazazaajeviin ke lesenlini: „yiledbeiçenii ebleliin Ai magiin soveediin togtool ton „teneg" „ukaan muutai" kereg mөn. Bi teryynde medelee egөnө ygei" geze kariuucaad dyyrgelte bolgol ygei orkizol. (Mai 19 de). Zai, Kazazaajev ba Laarikin geg çed kyn bykende arcabalni kem zee abanuu gebel, biçe: Oibontiin modobeledkeliin tasagiin akalagça disiaatnig Maaslov geze oros ne keriigi 1934 onii apreeliin 17 nii prikaazaar Dunda Ydiin saliin

paartida, mөn akalagç… bolgon tomilobo. zyg… bol jamarkanç şaltaga… bi odono ygei geze a… ge egekedeni, karin… kemzee abalgyi „gu… seer albanaas main 1… bө. Tus Leespromko… kaagça K.Jazilkovaa g… 15 da kaartotietçig kyseed… kyrter kөdөlmөrio… gertee baina. Tyynde… abana ygei. Gadan, e… baran anka adag çad… kөdөlmөriçөd Buriaadu… Batiin ba tyynii ekene… biin kojor baga ky… mөn kөdөlmөriçөdiin B… D.Badmiin gegçed ka… diigi anka niudargar… ger (baani)baisan kara… araikan 16 kvadraat m… toi bolko ygei gazarta… bailgaza baina.

Zygeer baira baidala… juuma uu geze karaac… me bişe,oros kөdөlme… san bairatai juum. Zi… riiin aimagiin Kasuurta… kolkoozoos gargagdasa…

Paibal Marieenov, … kamta 5 kyn 30 kvac… daidatai ba gyiced g… baina.

Enyyn deerees bai… dagça nөkөd Kazazaaj… kin gegçed kaanta kar… anka daraluulaza baib… sata Buriaad, ilangujaa… tanilgi kaşan dөromzo… siin şoviniis yzeliigi … talan orosuudtaa elyyk… kandana bigun?

Gadna caaşani alban … zerge yndesezyylee… karabal. Aimagiin gy… oonii togtooliin josoo… alba kaagçadni yndes… baikka josotoi aad, ai… konkoozo kontoorto a… ba ORS" da 21 proc. … delөөnө. Kariuucalga… Buriaaduud toçç kom… modo beledkeliin tasag… raabiiu gancai Buriaad… uraskalgiin paariin 6 m… byrin oros. Zygeer m… de ba salada jabadag… ciin jikenki yndesen… baina.

Tiin jike orosiin … gargaad suuza baida… zuuganii udaridagçana… abka keregtei?

Babaza Baat…

40 kubi kandaba

Aga. Urida agiin „Kubiskaliin Tujaagiin" Koto surguuliin surgag ça nөk. Cebegmed Bolodiin gegçe surguuliingaa suralcaliigi buzagai sulaar jabuulza baina.

Suraka josotoi nasatanii araikan 40% iigi kanduulsan baina. Gadna suragçadni surgagçaa basaza sur guulidaa kandaka ygei baikada, kolkooziin prableeni ba komso mooliin emki jamarç kemzee abal ygei suuza baina.

Tus surguuliigi darui çangad kaza surguulidani 100% kanduulka josotoi,

Solbon bolşoviig

Kariuucalgata redaagtor G. Biliga…